

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיתקבלו בידי מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מועד חורף מאוחר תשפ"א, 2021, מס' 015381

פרק ראשון: הבנת הנשמע, הבנת הנקרא והבעה (67 נקודות)

חלק א – הבנת הנשמע (15 נקודות)

יש לענות על **שלוש** מן השאלות 1-4.

1. — ניסויים בבעלי חיים חשובים לבני האדם ונחוצים להם.
2. — את תרומת הניסויים בבעלי חיים לבריאותו של האדם.
3. — גם ניסוי שנכשל הוא חשוב כי החוקרים צוברים ממנו ידע.
4. יש לכתוב למה התכוון עורך הדין וולפסון בדבריו כי ניסויים בבעלי חיים צריכים להיות **המוצא האחרון**. עורך הדין וולפסון מתכוון בדבריו כי יש להשתמש בבעלי חיים לניסויים רק אחרי שמנסים אמצעים אחרים שאינם מצריכים שימוש בבעלי חיים.

חלק ב – הבנת הנקרא והבעה (52 נקודות)

יש לענות על **שש** מן השאלות 5-12. (36 נקודות)

5. **א.** — בזכות ההתנגדות לשימוש בכימיקלים לפני חמישים שנה יש כיום מזון אורגני.
ב. על הנבחן לציין **שני** תנאים החשובים להגדרה של מזון אורגני, מלבד התנאי של מזון שלא נעשה בו שימוש בכימיקלים.
תנאי 1: מזון שמקורו בצומח ובחי.
תנאי 2: מזון שמקורו בגידול טבעי.
6. — חותמת המאשרת שהמוצרים בפיקוח.
7. — מכיוון שקשה לערוך מחקר מדעי הבדק את ההשפעות של מזון אורגני על בני אדם.
8. **א.** יש להעתיק מן המאמר משפט אחד המפרק את הטענה שמזון אורגני עלול לגרום לזיהומים. ירקות אורגניים הגדלים בתנאי בקרה ופיקוח, על פי תו תקן קבוע וברור, בטוחים מבחינה בריאותית, ואינם גורמים למחלות זיהומיות בקרב הצרכנים (שורות 20-21).
ב. יש לכתוב שיקול אחד כלכלי ושיקול אחד חברתי שמהם נובע הוויכוח הציבורי בעניין המזון האורגני. שיקול אחד כלכלי: עלות הייצור של מוצרי מזון אורגני גבוהה. / המחירים של מוצרי המזון האורגני בשוק עולים. שיקול אחד חברתי: צריכת מזון אורגני היא אופנה חולפת. / צריכת מזון אורגני היא חלק מתפיסת עולם כוללת הדוגלת באורח חיים בריא יותר מאורח החיים הנהוג היום.
9. יש להביע דעה אם כדאי לצרוך מזון אורגני או מזון רגיל, ולנמק את דעה זו. לדעתי, כדאי לצרוך מזון אורגני מפני שהתנאים שבהם מגדלים מזון כזה ידידותיים מאוד לסביבה, ומאפשרים איזון בין הצרכים של בני האדם ובין הגנה על הסביבה. מוצרים אורגניים הם בפיקוח ואינם מסוכנים לאדם. אני הייתי מעודד אנשים לצרוך מזון אורגני גם בגלל הצורך להגן על הסביבה וגם כדי להזיל את המוצרים האורגניים.
או: לדעתי, אין הבדל גדול בין מוצרים אורגניים ובין מוצרים שאינם אורגניים. מבחינתי הם לא יותר ממוצרים ממותגים, ויש הטוענים שהם אף מסוכנים לצריכה. אינני מכיר אנשים שסבלו בחייהם מפני שלא צרכו מוצרים אורגניים. על כן אני אמשך לצרוך מוצרים רגילים. אינני סבור שצריך לבזבז כסף על מוצרים רק מפני שהם קרויים "אורגניים".
10. — מותאמת להגנה על הסביבה
11. יש להסביר מהו הקשר בין מחזור חומרי בנייה ובין תפיסת עולם אורגנית. על פי תפיסת העולם האורגנית, צריך להימנע ככל האפשר מפגיעה במשאבי הטבע ובסביבה, ומחזור חומרי בנייה מתאים לתפיסת עולם זו מפני שהוא מונע פגיעה בסביבה באמצעות שימוש חוזר בחומרים.
12. — הכותבים חושבים שצריך לאזן בין חיי האדם ובין הסביבה.
13. **הבעה (16 נקודות)**
יש לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים 1-2.
בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור בעברית.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מועד חורף מאוחר תשפ"א, 2021, מס' 015381

פרק שני: דקדוק (13 נקודות)

יש לענות על שאלה 14 **או** על שאלה 15 **או** על שני סעיפים משאלה 16.

חלק א – הפועל ושם העצם

שאלה 14

- א. (1) השורש: מ-ל-א
(2) מילאו
- ב. (1) השורש: ז-ו-ן
(2) מזון
- ג. (1) השורש: י-צ-ר
(2) מייצרות

חלק ב – תקינות

שאלה 15

סעיפים א+ב.

- (1) גורמים
נימוק: המין של המילה "שיטפון" הוא זכר.
- (2) החינוך הגופני
נימוק: הצירוף הוא של שם ותוארו, ולכן מיידיעים את שתי המילים בצירוף.
- (3) מסייעה
נימוק: זו צורת הפועל בבניין הפעיל בגזרת חסרי פ"נ.
- (4) עשרים וחמש
נימוק: זו צורת המספר הסודר בנקבה.
- (5) מדרכה
נימוק: הצורה הזאת היא הצורה התקנית של המשקל מקטלה, ומשמעותו היא מקומות.
- (6) כיבסתי
נימוק: באותיות בג"ד-כפ"ת בראש מילה יש דגש קל.

חלק ג – תחביר

שאלה 16

יש לענות על שניים מן הסעיפים א-ד.

- א. (1) מורכב
(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.
מחקר על המזון האורגני הוא קשה לביצוע, לכן מחקר כזה לא נערך עד היום.
- ב. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.
פיקוח על חנויות משפר את אמון הצרכנים במוצרים, לכן חנויות מוצרי מזון אורגני מאפשרות פיקוח על המוצרים שלהן, אף על פי שהן אינן חייבות בפיקוח על פי חוק.
- ג. (1) מורכב
(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.
מדענים שואלים: "האם מזון אורגני בריא יותר ממזון לא אורגני?"
- ד. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.
רשתות מזון רבות מוכרות כיום מזון אורגני, אף כי רבים מתנגדים למזון זה כי הם חושבים שמזון אורגני מזיק לבריאות.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מועד חורף מאוחר תשפ"א, 2021, מס' 015381

פרק שלישי: תנ"ך או שירה (20 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות 17-19.

חלק א – תנ"ך

שאלה 17

- א. (1) יש לתאר כיצד באה לידי ביטוי סערת הרגשות של יוסף לפי הפסוקים הנתונים. ברגע ההתוודעות אל אחיו יוסף מבקש מן המשרתים ומן העובדים האחרים בביתו לצאת. הוא נרגש ובוכה.
- (2) יש לתאר ולהסביר את תגובת האחים על דברי יוסף לפי הפסוקים הנתונים. תחילה האחים של יוסף לא מבינים ולא יודעים שהוא מתכוון להתוודע אליהם. הוא גורם להם לחשוש שהוא רוצה ברעתם, לכן הם מתרחקים ממנו. כאשר הוא מזדהה לפנייהם ואומר להם כי הוא יוסף אחיהם, הבהלה בקרבם גדולה מאוד. הם לא יודעים שהוא רוצה רק לשוחח איתם, הם חושבים שהוא מאשים אותם במכירתו למצרים, ודבר זה גורם להם הרגשה של חוסר ודאות.
- ב. (1) יש לצטט מפסוק ז' את המילים המעידות כי זו הייתה התוכנית של אלוהים. "וישלחני אלהים לפניכם".
- (2) יש לפרט, לפי פסוקים ז'-י"א, את התוכנית של אלוהים, ולהסביר כיצד משפחתו של יוסף תינצל בזכות תוכנית זו. בפסוקים ז'-י"א נחשפת התוכנית של אלוהים להצלת בני משפחתו של יוסף: אלוהים גרם לאחים של יוסף למכור את יוסף למצרים, כדי שיוסף ייעשה למושל מצרים וכך יוכל להביא את משפחתו לארץ זו ולהצילה מרעב, ואחר כך יאפשר להם לפרות ולרבות ולהיות "פְּלֹטָה גדולה", כלומר עם גדול.
- ג. יש להביע דעה אם ההחלטה של יוסף להתוודע לאחיו רק כשחזרו למצרים ולא להתוודע אליהם כבר בפעם הראשונה שפגש אותם הייתה החלטה נכונה, ולנמק דברים אלה. לדעתי, יוסף היה צריך לנהוג בדיוק בדרך שנהג מפני שאחיו אינם אחראיים, והם היו צריכים טלטלה כדי לאחד אותם ולהיות ערבים זה לזה. בדרך שיוסף נהג באחיו הוא גם דחה את ההתמודדות שלו עם העניין הרגשי, שהתפרץ כשסיפר להם מי הוא. **או:** לדעתי, יוסף טעה שהתנכר כך לאחיו. הוא היה צריך לספר לאחיו מי הוא כבר בפגישה הראשונה שבה זיהה אותם, וכך היה חוסך זמן וכאב גם ממנו וגם מהם, והיה גורם לירידה מהירה יותר של אביו למצרים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מועד חורף מאוחר תשפ"א, 2021, מס' 015381

חלק ב – שירה (20 נקודות)

שאלה 18

בעת חשק יעירני / יצחק אבן כלפון

- א. יש להשיב כיצד הדובר בשיר מתאר את עצמו, ומהי הסיטואציה המתוארת בשיר. הדובר בשיר מספר על עצמו ועל מעשיו, כאשר האהבה (או החשק או האהבתו, גם אם אינה מודעת לאהבתו אליה) מעוררת אותו. תיאור הדמות – האני-השר מתאר את עצמו במילים "אדלג כאיל", כלומר נלהב ומהיר כאייל, אולם כשהוא מגיע וחווה במשפחתה של מושא אהבתו, הוא סב לאחור בבושת פנים ובפחד. הסיטואציה המתוארת בשיר היא של חולשת הדובר-השר מול משפחת החשוקה – מושא האהבה שלו, ואולי הוא אף האהוב-ארוס שלה.
- ב. יש להשיב מהי הסוגה של השיר, ומדוע השיר ייחודי בסוגה זו. סוגת השיר היא "שירי חשק" / "שירי אהבה". זהו השיר הראשון שכתב המשורר בסוגה זו, ואז עדיין לא היו מוסכמות בנוגע למבנה ולתוכן של שירי הסוגה. השיר הוא היתולי, והדובר-השר צוחק בו על עצמו.
- ג. יש להדגים ולהסביר שניים מן האמצעים האומנותיים: דימוי, מטפורה, שיבוץ. **דימוי, מטפורה, שיבוץ:** דימוי – אדלג כאיל: אהיה מהיר וקל רגליים; דימוי – "קלב אשה משכלת יחידה": כמו כאבה של אם ששכלה את בנה היחיד. מטפורה (האנשה) – "חשק יעירני": החשק מעורר את הדובר לפעולה. שיבוץ שונה הוראה – "בית והון נחלת אבות ומה' אישה משכלת" (משלי י"ט, י"ד) – על פי פסוק זה, יש דברים שעוברים בירושה, אולם אדם אינו מקבל כלה בירושה ואינו בוחר בה בעצמו, כלה היא מן האל.

שאלה 19

יפה תיפה / רבי יהודה הלוי

- א. יש להשיב מהי הסוגה של השיר, ומדוע השיר ייחודי בסוגה זו. סוגת השיר היא "שירי חתונה". זוהי סוגה ייחודית ליהודה הלוי. הסוגה מערבת חשק ושבח: אין בשיר גנאי, אף כי החשוקה (אהובה) מתנהגת באכזריות כלפי החושק, והיא מתוארת ביופייה בלבד. דמות החושק המעמיד פנים שהוא אומלל חסרה בשיר.
- ב. (1) יש לפרש את הבית הראשון בשיר. בחורה (יפה) שמתקשטת (תיפה) בתכשיטים (שהרוניה) והשרשרת (או תכשיט לצוואר) זוהר על צווארה.
- (2) יש לפרט את שלבי התהליך שבשיר. בשיר מתואר תהליך התייפות הכלה לחתונתה: עטיית תכשיטים, הזלפת בשמים, מחול הבנות סביב הכלה, איפור הכלה והחופה עם השקיעה (ההינומה).
- ג. יש להשיב מה מסמלים הצבעים בשיר, וכן לבחור מן השיר בשתי מטפורות, ולהסביר אותן.
- בשיר יש צבעים ("יפו אדמדמי מאוריה / תחת ירקרקי ענניה") הצבע האדום מסמל את לחייה האדומות של הכלה, והצבע הירוק מסמל את עיניה הירוקות.
- מטפורה: הדסים – הבחורות היפות הסובבות את הכלה מזכירות למשורר הדסים; העפעפיים הבוכיים מזכירים למשורר עננים כי גם הם מקור לנוזל (דמעות); הכלה מזכירה למשורר את החמה ביופייה ובאורה; עבות – ההינומה של הכלה.